

„Kdor ni trpel,
ostane kakor otrok
in ne pozna
življenja“.

NOVINE SLOVENSKE KRAJINE

Izhajajo vsak četrtek za sledečo nedeljo

Letna naročnina:
na posamezni naslov
30 Din, na skupni 24 Din,
za inozemstvo 72 Din,
z Marlijnim L. 100 Din,
za Ameriko 3 dolare

Štev. položnice | | - 806

Uredništvo v Lendavi
Uprava v Črensovcih

Ljubezen do naroda

Slovenci že tisoč let nosijo v svojih srcih veliko in neomajno ljubezen do svojega naroda. Ta ljubezen Slovencev je premagala vedno vse napade in sovražnike, je gnala naše dede in pradede vedno znova v borbo za svobodo jezika in naroda in nam končno izvojevala zlato svobodo in lastno državo. Že dvajset let živimo v svobodni državi Jugoslaviji.

V tem resnem in nevarnem času, ko izginjajo čez noč mali narodi pod roko in orožjem močnejšega, je naša sveta dolžnost, da mi — posebno mladina — prižgemo v svojih srcih še večjo in lepšo lučko ljubezni do svojega naroda in svobodne države Jugoslavije. Ta ljubezen naj se izraža v vsem našem govorjenju, hotenju in dejanju. Govorimo povsod jezik svojih očetov in mater, čuvajmo skrbno šege in navade Slovencev, materina beseda nam bodi vedno ključ do prave slovenske omike. V dejanjih pokažimo svojo ljubezen do naroda s tem, da vse storimo, povsod branimo in nikjer ne pustimo, da bi kdo naš narod blatil in zaničeval. Pomagajmo drug drugemu v vasi, občini in banovini, graditi z delom in davki našo lepšo bodočnost. Tako so delali naši predniki, tako in še v mnogo večji meri moramo skrbeti mi za svoj narod in svojo državo.

Na narodnem telesu se pa nabirajo od časa do časa madeži, ki jih moramo sproti odstranjevati in ga ohranjati vedno čistega in lepega v mislih, besedah in dejanjih. Če se v hiši nabere nesnaga, jo skrbna gospodinja čim prej odstrani; če si umazemo obleko, jo bomo vendar očistili; če si naš narod nabere madežev in nesnage, je sveta dolžnost vsakega poedinca, vsake Slovenke in Slovenca, da pomaga madeže odstraniti in narod očistiti vsake nesnage, ki se je nabrala na narodnem telesu.

Tri velike madeže nosi naš narod na svojem telesu: *nedostojnost, kletvine in surovost*. Med narodom je grdo razširjena nedostojnost v besedah, vedenju in dejanju, širi se vedno bolj kletev in surovo obnašanje naše mladine doma in v tujini. To so naši največji in najgrši madeži, katere mora vsak poedinec čim prej odstraniti pri samem sebi in v svoji okolici. Zavedajmo se, da ti madeži ne kličejo samo božje jeze nad nas, ampak morijo tudi naš narod, svobodo in obstanek. *Bodl čist, ne preklinjaj in lepo se obnašaj!* To naj bo bojni klic v teh strašnih časih, da ohranimo nad seboj božje varstvo in narodu svobodo v teh težkih dneh, da ohranimo nad seboj božje varstvo in narodu svobodo in napredek. Narod, ki so se vdali nečistosti, preklinjanju in surovosti, so propadli in izginiti s površja zemlje. Tako nam priča zgodovina velikih in mogočnih narodov.

Nedostojnost! Skrivna in javna nemoralna je umorila v zgodovini velike narode. Ali potem smemo misliti, da bo naš mali narod vzdržal, če bo še naprej drvel po tej umazani poti pogube? Vsak naš slovenski fant in dekle naj vendar pomisli, da se v mladosti pripravljajo na družinsko življenje. Kakšni bodo naši očetje in matere, če v mladosti napravijo najlepše, kar imajo? Samo čisti rod bo gledal Boga in se obdržal že na zemlji v zmagi in slavi.

Kletev! Pri nas preklinja vse, mlado in staro. Kdor preklinja, bo preklet na veke! Že beseda kletev ima tako oduren zvok, kako nekaj groznega je šele preklinjanje samo. Boj kletvi, neizprosni boji! Posebno pri nas v Slovenski Krajini, ker živimo med ljudmi različne vere. Zaka-

Marke se zmenijo za 14-30 Din

Kak smo javili, se je predsednik Rafaelove družbe v Črensovcih osebno obrno na gospoda ministra za socialno politiko s prošnjov, da država zмени lani v dobroj veri prinešene marke. Gospod minister je sledeči dopis poslal predsedniku Rafaelove družbe v Črensovcih.

MINISTAR SOCIJALNE POLITIKE
I NARODNOG ZDRAVLJA

Beograd, 7. juna 1940.

Gospodine Predsedniče!

Na Vaše pismo od 30. maja t. g., u pogledu zamene srebrnih RM., čast mi je izvestiti Vas, da sam sa Narodnom bankom i Nemačkom trgovinskom delegacijom, koja je ovih dana zasedavala u Beogradu uglavto, da se srebrne Nemačke marke, unesene „bona fide“ od naših iseljenika — povratnika, menjaju uz kurs od 14.30 dlnara kod „Putnika“, pa Vas molim, da sa svoje strane preduzmete sve što je potrebno, da se spreči rad spekuliranja.

U tom pogledu izvolite se sta-

viti u sporazum sa Kr. Banskom upravom u Ljubljani, koja je dobila potrebna uputstva po ovom.

Izvolite primiti, Gospodine Predsedniče, uverenje o mom odličnom poštovanju.

Ministar:
Dr. Budisavljevič

Gospodin

Josip Klekl
predsednik Rafaelove Družbe
za Slovensku Krajino
Črensovcil

Oprosiyo se vsi tisti, ki so pri Rafaelovoj družbi v Črensovcih prijaviili marke, naj je nikomi ne izročijo, nego samo Rafaelovoj družbi v Črensovcih. Ta vas bo obvestila, kama prinesete peneze. Ve vas tudi sam g. minister v gornjem dopisi opomina, da pazite i se ne date vkaniti od nikoga. Naš namen je, da stopimo s Putnikom v neposredno zvezo i tak brez vseh težav pridete do svojih teško zasluženih penez.

KLEKL JOŽEF, duhovnik,
za zdaj predsednik Rafaelove družbe
v Črensovcih.

Voditelji govornijo

Hitler

je 5. junija objavil tole dneyno povelje:

Vojaki zapadnega bojišča! Dunkerque je padel. Ujetih je bilo 40 000 francoskih in angleških vojakov kot ostanek nekdanjih velikih armad. Zapljenjena je bila nepregledna količina materiala. S tem je bila končana največja bitka v zgodovini sveta. Moje zaupanje v vas je bilo brezmejno. Niste me razočarali. Z vašim junaštvom, ki mu ni primera, z vašo močjo, ki je prenašala največje težave, napore in muke, je bil uresničen najsmelejši načrt v zgodovini vojne. Vojaki! V nekoliko tednih ste v težkih borbah proti pogosto izredno junaškemu sovražniku prisilili dve državi h kapitulaciji in uničili najboljše francoske divizije, pobili angleški ekspedicijski zbor ter en njegov del ujeli, druge pa pregnali s kontinenta. Vse enote vojske na kopnem in v zraku so tekmovalle druga z drugo v najplemenitejši tekmi za koristi naroda in velike nemške države. Junaški moške naše vojne mornarice so se udeležili teh podvigov. Vojaki, mnogi od vas so zapečatili svojo zvestobo z življenjem, drugi pa so bili ranjeni. Srca našega naroda bijejo v globoki hvaležnosti do njih, kakor tudi do vas. Toda plutokratski oblastneži Anglije in Francije, ki so se zakleli, da bodo z vsemi sredstvi preprečili procvit novega in boljšega sveta, želijo, da se vojna nadaljuje. Njihova želja naj se izpolni. *Vojaki! Z današnjim dnem bo ponovno*

se pa trudimo in delamo, če pa navadno vse to tisočkrat prekolnemo in namesto božjega blagoslova kličemo na sadove svojega dela prekletstvo. Saj nas je že zadela božja kazn, vsaj zdaj ob dvanajsti uri se strezimo in ne preklinjamo več, da nam bo lepše na zemlji.

Surovost! Med slovenskim ljudstvom se ta beseda sploh ne bi smela imenovati. Med seboj smo si vendar bratje in sestre. Pa je skoraj narobe. Koljemo drug drugega in se moramo skrivati pred svojimi brati, da nas ne napadejo. Sramota za slovenski narod! Po svetu smo bili znani kot mirroljuben narod, doma se pa začnemo klati in pretepati. To sramoto vsaj zdaj, ko je božji bič nad nami, od-

ožvelo zapadno bojišče. K vam prihajajo brezštevilne divizije, ki bodo prvič videle in pobile sovražnika. Borba za svobodo našega naroda, za biti ali ne biti za sedaj in za vse večne čase, se bo s tem nadaljevala do uničenja onih sovražnih oblastnežev v Londonu in Parizu, ki še sedaj mislijo, da lahko v vojni najdejo najboljšo sredstvo za izvedbo svojih načrtov, naperjenih proti tolikim narodom. Zgodovinski nauk, ki ga bodo dobili, bo naša zmaga. Vsa Nemčija je v duhu ponovno z vami. — Isti dan je Hitler poslal sledeči proglas:

Nemškemu narodu! Naši vojaki so zmagoslavno končali največjo bitko vseh časov. V samo nekoliko tednih je čez 1,200.000 nasprotnikov padlo v naše ujetništvo. Nizozemska in Belgija sta kapitulirali. Angleški ekspedicijski zbor je večinoma uničen, ostanek pa je ujet ali pognan s kontinenta. Tri francoske armade so nehale obstojati. S tem je končno odstranjena nevarnost sovražnega napada na Porurje. Nemški narod! Ta v zgodovini najslavnejši podvig so krvavo izvojevali vojaki, ki so izpostavljali nevarnosti svoje življenje in svoje zdravje v naporih, ki jim ni enakih. Zaradi tega odrejam, da se začeni od danes osem dni razobesijo zastave v vsej Nemčiji. Naj bo to izraz počastitve naših vojakov. Odrejam dalje, da tri dni zvonijo zvonovi v državi. Naj bi se njihovo donenje pridružilo molitvam, s katerimi bo nemški narod odslej spremljal svoje sinove, kajti davi so

pravimo. Ta naša surovost izvira iz pijančevanja, ki je glavna rana našega naroda in o kateri bomo še govorili na tem mestu.

Trije grdi madeži: nedostojnost, kletev in surovost. Bog hoče in slovenski narod zahteva, da odpravimo te madeže najprej pri samem sebi in potem začnimo očiščevati svojo okolico, v kateri živimo. Vsa naša društva, prosvetna in sokolska, morajo čim prej začeti čistiti naš narod strupa. Poleg odločnosti braniti državo pred zunanjimi sovražniki, je naša sveta in prva dolžnost, da jo branimo pred lastnim strupom nedostojnosti, kletvine in surovosti. Ljubezen, resnična ljubezen do naroda to zahteva in slovenski narod nam bo za to hvaležen!

nemške divizije in letalske eskadrile šle ponovno na pot, da nadaljujejo pot za svobodo in bodočnost našega naroda.

Jurij

angleški kralj je 4. junija poslal vojski tole poslanico:

Želim izraziti svoje občudovanje za izredno junaštvo, ki sta ga pokazali naša vojska in trgovinska mornarica ob priliki evakuacije angleškega zbora iz severne Francije. Tako težke operacije so se mogle izvršiti samo zaradi sijajnega vodstva in nezlomljivega duha vseh treh vrst orožja. Za uspeh, ki je večji kakor smo to mogli pričakovati, se moramo zahvaliti v prvi vrsti mornarici in letalstvu. V tem sijajnem podvigu, pri katerem imajo naši zavezniki Francozi velik delež, se z boleštvom v duši spomnimo izgub onih hrabrih mož, zaradi katerih požrtvovanja se je ta katastrofa končala s triumfom.

Weygand

vrhovni poveljnik zavezniških čet, izdal 5. junija ob 10. h tole zapoved četam:

Začela se je bitka na Francoskem. Ukaz se glasi, da moramo obdržati postojanke, ne da bi mislili na umik. Častniki, podčastniki in vojaki francoske vojske! Naj vas misel na našo domovino, napadeno z navalom zavojevalca, utrdi v neomajni odločnosti, da obdržite postojanke, na katerih stojite. Toliko primerov iz naše slavne preteklosti kaže, da je zmerom močnejši tisti, ki ima več odločnosti in hrabrosti. Vztrajajte na francoskih tleh. Glejte samo naprej! Za vami je francosko vrhovno poveljstvo ukrenilo vse potrebno, da vas podpre. Usoda naše domovine, ohranitev njenih svobod, bodočnost nas vseh — vse to je odvisno od vaše vztrajnosti.

Po prvih dveh dneh bitke, je general Weygand izdal novo povelje. V njem se zahvaljuje četam, ker so ga poslušale in izpolnile njegovo prejšnje povelje.

Reynaud je preosnoval svojo vlado: Daladier ni več v vladi. S tem je Francija skušala pridobiti Italijo. Daladier je namreč znani nasprotnik Italije. Vendar poizkus ni uspel:

Italija je napovedala vojno

Angliji in Franciji ob strani Nemčije.

Mussolini

je 10. junija točno ob 18 prišel na balkon palače Venezia. Ko so ga množice opazile, so ga začele pozdravljati z ogromnim navdušenjem, ki se ni hotelo poleči nekaj minut. Nato je začel govor, ki je bil večkrat prekinjen s silnim vzklikanjem njemu samemu, Hitlerju ter ital. kralju in cesarju:

Bojevniki suhozemske vojske — letalstva in mornarice! Črne srjace fašistične revolucije in legji! Moške in žene Italije, cesarstva in albanskega kraljevstva! Poslušajte!

Ura, določena po usodi, bje sedaj pod nebom naše domovine! To je ura neodložljivih odločitev. Vojna napoved je že bila izročena veleposlanikoma Anglije in Francije.

Mi gremo v vojno proti plutokracijama in reakcionarnima demokracijama na zahodu, ki sta zmerom ovirali naš korak in često grozili obstoju samemu vsega italijanskega naroda.

Dogodke najnovejše zgodovine pa bi lahko posneli v teh besedah: polovičarske obljube, stalne grožnje, izsiljevanje in nazadnje kot krona vsega tega nesramno obleganje od strani Zveze narodov in 52 držav.

(Nada!jevanje na 3. strani)

Nedela

po Risalaj peta

Tisti čas, pravo je Jezus svojim učenicom: Či ne bode vaša pravica obilnejša liki pisačov i farizejov, ne pridete v nebesko kraljestvo. Čüli ste, ka je povedano tim starim: Ne mori; ki pa koga vmori, pride pred sodbo. Jaz pa velim vam: vsaki, ki se srđi na svojega brata, zasluži, da pride pred sodbo; i ki pravi svojemi brati: „zanikojnjec“, zasluži, da pride pred spravišče; ki pa pravi: „brezbožnež“, zasluži, da pride v peklenski ogenj. Či zato prineseš svoj dar na oltar i tam se spomeneš, ka tvoj brat ma kaj proti tebi, ostavi tam svoj dar pred oltarom, i idi, ka se prle pomiriš z bratom svojim, i zatem pridi i daruj svoj dar. Spravi se s svojim protivnikom, dokeč si ž njim ešče na poti; da te kak protivnik ne da sodci i soddec slugi, ki bi te v temnico vrgeo. Zaistino velim ti, ne prideš odnet, dokeč ne plačaš zadnjega filejra. (Mat. 5. 20—26.)

Farizeji so včili, da bože zapovedi prepovedujejo samo zvünešnja grešna dejanja. Po njihovem mišljenju je bilo zabranjeno samo zvünešnje sovraštvo, v srđi pa ne. Kristuš zavrne to njihovo zmoto i jim pokaže, da je tüdi jeza pred očmi božimi velika grdobija pa se zato mora kaštigati.

Ka je krotkost? To je tista jakost, z šterov premagujemo vse želje po maščevanju i krotimo krivično jezo.

Krotek je tisti, ki svojo jezo premaguje, če je razžaljeni i tüdi ne goji želje po maščevanju.

Krotek je tisti, ki ne povračuje hüdogo s hüdim.

Krotek je tisti, ki nema rad kregov, ki ne dela svaje, nego rajši potrpi malo krivico, kak pa bi se jezio.

Krotek je tisti, ki svoje sovražnike läbi, jim dobro dela, ki mirno prenaša slabosti drugih, ki z vsakim človekom prijazno, läbezno ravna.

Krotek človek zapovedavle, pa brezi srđitosti, krotek človek kaštiga, pa to dela iz läbezni.

Krotek človek odürjavle greh ali to brezi zmerjanja i ne spravlja starih grehov svojega blišnjega znova i znova na svetlo. Čeravno što z ogrizavanjom dela krivico njegovomi dobromi imeni, se, istina, za svoje dobro ime zavzeme, toda mirno.

Komi je pa krotkost potrebna? Kak kršćeniki, to je, udje tela Jezušovoga, bi morali meti na sebi vse kršćanske jakosti.

Vsakšemi stani pa je kakša jakost posebno še potrebna.

Tak n, pr. je zakonskim potrebna zvestoba, starišom i predstojnikom je potrebna čüječnost nad podložnimi, deci i vsem podložnikom je potrebna pokorščina.

A jakost, ki je potrebna vsem ljudem, je krotkost.

Doprinos k domačemu narodopisju

Segati v pretekle dobe je danes skoraj anahronistično, tako nas zasipa naš čas s svojimi tragičnimi dejstvi. Teško se nam je vračati iz krute resničnosti v življenje preteklih rodov, saj je naše življenje tako drugačno, prosto vseh romantičnih zamišljanj, prepuščeno neprestanim udarcem časa. Pozabili smo na bajke, opustili pravljice, naša duša ni več otroška, ni več dovzetna za namišljene stvari; gledamo z očesom računarja in prekupčevalca.

Nedvomno je, da je Prekmurje po svojih starožitnostih na posebnem mestu. Saj je ta svojevrstna zemlja, ki je živela brez večje duhovne zveze s centralnimi slov. pokrajinami in se je nezaupno ozirala proti madžarskemu vzhodu, prinesla marsikaj starodavnega v precej dostopne čase. Toda tradicija umira, ker je — kot pravi Kranjec — v zaleških gozdovih odjeknil klic sveta. Moderno življenje je razbilo arhaičnost, speljalo je ljudi iz stoletne odmaknjenosti v vojne, v tujino, v svet. Le tu in tam je še najti kako preostalo znamenje iz minulih časov. Slike po starinskih cerkvah, stari zapisi, običaji; vse pa počasi tone, ko da v sedanji čas ne spada. Vendar

Papež zaupa v bodočnost

Medtem pa, častiti bratje, mora svet in zlasti tisti, ki jih je zadela nesrečna vojna, vedeti, da zapoved kršćanske läbezni, ki je srčika Kristušovega kraljestva, ni prazen zvok, ampak je tüdi danes živa resničnost. Kršćanski läbezni se v vseh njenih oblikah odpira nepregledno polje. Trdno zaupamo, da se bodo vsi Naši sinovi, zlasti tisti, ki jih bič vojne ni dosegel, po zgledu božjega Samarijana spomnili vseh, ki so postali žrtev vojne in imajo pravico do usmiljenja i pomoči.

Kat. Cerkev, mesto božje, „ki ima resnico za kralja, läbezni za zakon in večnost za mero“ (S. Aug., Ep. CXXXVIII ad Marcellinum, c. 3 n. 17), ki brez zmote, brez najmanjše okrnitve oznanja Kristušovo resnico in z materinsko gorečnostjo deluje po Kristušovi läbezni, stoji nad vrtincem zmot in strasti in čaka trenutka, ko bo Kristus Kralj z vsemogočno roko umiril vihar in razkropil duhove razprtije, ki so ta vihar dvignile. Mi pa bomo, opiraje se na tiste odlične državnike, ki so si pred izbruhom vojne plemenito prizadevali, da bi odvrnili od narodov tako strašno šibo, tüdi nadalje vse storili, kar je v Naši moči, da čimprej napoči tisti dan, ko bo glob miru na tej v potopu nesloge toneči zemlji našel varno mesto, kamor bo položil svojo nogo; zanašajoč se pri tem tüdi na milijone in milijone

Deset let vladanja romunskega kralja

Pred desetimi leti je dne 8. junija 1930 zasedel kraljevski prestol v Romuniji kralj Karol II. Ves narod ga je tedaj sprejel z velikim navdušenjem. Vsi so pričakovali od novega vladarja, da bo uredil razmere v Romuniji.

Tedaj je Romunija preživljala težke čase. V notranji politiki je bil na višku razdiralni boj med številnimi sprtimi strankami, ljudstvo pa je poleg tega v gospodarskem oziru še mnogo trpelo zaradi svetovne gospodarske krize, ki je tedaj začela pristikati tüdi na Romunijo. Že po prvih mesecih vladanja je Romunija krenila na pot obnove in se pridružila v prvo vrsto vsem lepo se razvijajočim državam.

Glavna dela kralja Karola II. pa so: Uvedel je novo ustavo, ki je razčistila s preteklostjo in postavila nove temelje za razvoj romunske države. Ustava odgovarja v vseh ozirih vsem sedanjim zahtevam časa.

Vse stranke so bile razpuščene in ustanovljena je bila enotna stranka „fronta ljudskega preporoda“, ki je zagotovila popolno enotnost naroda in države.

V državno upravo je kralj Karol II. uvedel predvsem nov upravni naraščaj, ki odlično izvaja upravo države pod modrim vodstvom svojega vla-

darja. Verska nestrpnost je končnoveljavo prenehala. Prav tako je bilo ogromno opravljenega za prosvetni napredek države in zelo posrečeno izvedena organizacija mladine v mladinski zvezi, ki nosi ime „Domovinska straža“.

Na gospodarskem polju se delo kralja Karola II. uveljavlja predvsem s tem, da se ohranja proračunsko ravnotežje. Neštevilne kraljeve ustanove skrbe za umetniški naraščaj in umetniški napredek. Glavna skrb kralja Karola II. pa je posvečena romunski vojski, ki je sijajno izvežbana in odlično opremljena. Ob mejah so bile zgrajene utrdbe, ki nosijo ime kralja Karola II. — Na izrecno kraljevo željo se je 10 letnica proslavljala le z akademijami brez večjih slovesnosti.

Po celi državi je ves romunski narod z velikim navdušenjem slavil desetletnico vladanja kralja Karola II., ki je s svojim modrim delom zagotovil varnost in napredek svoje države.

Zdavanje v Franciji

V Parizu se je poročila gospodična Simon z g. Markovič Ivom, pom. šefa presbiroa. Vrli Francozinji, ki se je krasno naučila srbc hrvaščina in je

če bi pogledali stare koledarje (Kleikovi zgodov. članki in dr.) Dobil sem pa pri tov. P. B.-u nekaj zapiskov, za katere se mi je zdela škoda, da bi se izgubili in v glavnem po njih podajam sledeči pregled. Malo se z navedenimi tiskanimi viri ne ujema, marsikje pa jih dopolnjuje. Ne bo kritična celota, bolj pregledna obdelava.

Moška noša: Pokrivali so se s širokokrajnim, črnim klobukom, pozimi pa z neke vrste kučmo, ki so si jo napravili iz kozuhovine. Obleko so delali doma: srajca - robača z dolgimi, trdno zapetimi rokavi. Značilno je, da se oblači čez hlače kot pri Belokranjcih, sploh sta si obe noši precej podobni. Prepasali so se ob delavnikih s predpasnikom, ob nedeljah pa z usnjenim pasom, za katerega so vtikali mošnjiček za tobak (iz svinjskega mehurja). Starega Prekmurca si je brez dolge pipe težko misliti. Hlače so bile bele, široke, skoraj do gležnje, tkane doma, okrašene z zbrniki. Imenovale so se bregüše. V nedeljo si je pa oblekel neke vrste suknjo, gaban, silno močno, ki je služila 3—4 rodovom. Zapenjali so sigo z lesenimi gumbi in zanko iz vrvice (matico). Obuvali so se v škornje, nogavic niso poznali, pač pa vnuče. Telovnik je bil suknen in v nasprotju z ostalo obleko: barvast in pisan.

Ženska noša: Razumljivo je, da

Naši stiki z drugimi državami in narodi

s Hrvati

V začetku junija je 75 mariborskih otrok obiskalo Zagreb, da so tam nastopili z igro „V kraljestvu palčkov“. Bili so sprejeti z velikanskim navdušenjem takó od Hrvatov kakor tüdi od zagrebških Slovencev, zlasti pa od hrvatske mladine. — Z dobičkom prireditve bodo obmejni otroci v počitnicah obdarovali 1000 revnih obmejnih mater na 10 narodnih taborih, ki jih bodo pod okriljem ženskega krožka vodili slovenski visokošolci.

z Romunijo

Predsednik jugoslovanskega senata Dr. Anton Korošec, voditelj Slovencev, je obiskal Bukarešto, romunsko prestolnico.

z Madžarsko

V Zagrebu je otvorjena razstava madžarskih slikarjev pod pokroviteljstvom Nj. Vis. kneza namestnika Pavla. Ob tej priliki v Zagrebu gostuje tüdi skupina igralcev prvih gledališč v Budimpešti. — V Beogradu pa je dospelo madžarsko zastopstvo, da se odstranijo gotove težave pri izvajanju nedavno sklenjenega trgovin. sporazuma med našo kraljevino in Madžarsko.

z Nemčijo

V Beogradu je zasedal jugoslovansko-nemški gospodarski odbor. Pri urejanju plačila našega blagovnega prometa z Nemčijo so se odstranile vse težkocče, ki so se pojavile v kliringu. Govorilo se je tüdi o slučaju, če bi se češkoslovaški protektorat priključil v nemško carinsko področje. — V bivšo Avstrijo bomo uvozili zgodnje sadje: jagode po 50 mark za 100 kg od 7. junija naprej, franko jugoslovansko-nemška meja; črešnje, breskve, grah in paradiznike. — Pri smuških tekmah v Beljaku so naši prejeli krasne spominske plakete, nekateri celo darila. Udeležili smo se tüdi sportnega tedna v znanem Ga-Pa in veleslaloma na Dobruču. — Koncem maja je bil na Dunaju „jugovzhodni teden“: naša država je bila zastopana z operno umetnostjo, tüdi v slikarstvu, plastiki, grafiki in arhitekturi.

z Italijo

Naše trgovinsko zastopstvo se je mudilo v Rimu: šlo je za poglobitev izmenjave blaga.

Gospodarski svet (tanač) Balkanske zveze

je zasedal v Beogradu od 1. do 8. junija. Za to priliko so izšle posebne poštne znamke po 3 in 4 Din z grbi držav Balkanske zveze: Romunije, Grčije in Turčije. Vsi člani delegacije so obiskali tüdi Oplenac in položili venec na grob kralja Aleksandra.

Izvoz vina iz Slovenije

V mesecu maju t. l. smo iz štajerskih okrajev izvozili 91.818 litrov naših vin, in sicer v Nemčijo 57.358 litrov, na Češko pa 34.460 litrov. — Ves letošnji izvoz naših vin je znašal v času od 1. januarja do 31. maja t. l. 588.812 litrov. Od te množine smo izvozili 543.754 litrov v Nemčijo, 120 litrov na Švedsko, 879 litrov v Holandijo in 44.059 litrov na Češko.

kot tipkarica pri našem Izseljenskem odposlanstvu v Parizu storila nešteto uslug našim izseljencem, vedno pripravljena vsem pomagati, naše najiskrenejše čestitke!

so se nosile ženske vse bolj raznovrstno, saj se ženska hoče pokazati zlasti v obleki. Posebnost so široke janke, ki so segale do gležnjev in je kar šumelo pri cerkvi. Bile so iz domačega platna, šele pozneje so jih barvali. Gube so bile ob pasu skrbno nabrane. Na gornjem telesu so nosile srajco s kratkimi rokavi in majhen telovnik. Lase so imele spletene v kite, ki so si jih spuščale dekleta po plečih, omožene so si jih pa spletale na glavi. To so natančno ločile, nekaj podobnega zasledimo pri Reymontovih kmetih: Jagna ni hotela ob poroki s starim Borino, da bi jih spleli kite. Kite so si vezale z rdečo pentljo ali barvanimi trakovi. Obuvali so se v čizme, pozimi v škornje, svojevrstna obutev so bile papuče: neobdelano usnje z jermeni. K noši še spadajo razne rute, ki so si jih vezale na različne načine. Likali so z valjarjem.

Naj bi bil to majhen pogled na življenje preteklih dob, katerega vsakdanji izraz je narodna noša. Nisem hotel biti pri tem etnolog - znanstvenik, pač pa sem iskal značilne vtise in pregledno podobo. Hotel sem nam s to temo približati ta svet, ki biga ob drugih starinah še močneje začutili: poseben svet slovenstva v davnini. Želel bi še, da bi naše narodno blago našlo več dostopnosti širših krogov. bš

(Nadaljevanje s 1. strani)

Naša vest pa je popolnoma mirna. Obenem z vami je ves svet priča, da je fašistična Italija storila vse, kar je bilo človeški mogoče, da bi ne prišlo do tega viharja, ki sedaj tlači vso Evropo, toda vse je bilo zastoj. Treba bi bilo izvesti revizijo mirovnih pogojev in jih preurediti tako, da bi upoštevale življenjske potrebe narodov, ne bi pa smeli misliti, da so bile te pogodbe večne. Ne bi smeli vztrajati pri politiki varščin, ki so se izkazale pogubne za vse tiste, ki so take varščine sprejeli. Ne bi bili smeli zavrniti Hitlerjevih ponudb v mesecu oktobru, ko je bila končana vojna proti Poljski.

Toda vse to spada že v zgodovino. Mi smo danes odločeni vojskovati se in to upoštevaje vse žrtve in vse tveganosti. Tisti narod ni velik, ki se umakne največjim izkušnjam, ki mu jih nalaga zgodovina.

Sedaj zgrabimo za orožje, da branimo, kar smo si priborili, sedaj bomo pa uredili še problem naših meja na morju. Mi hočemo prelomiti vse verige, ki nas tlačijo. Te verige nas zapirajo v zaprto morje, če nima svobodnega dostopa na ocean.

Ta borba pa ni drugega kot samo del logičnega razvoja naše revolucije. To bo borba med revnimi in bogatimi narodi, ki imajo in ljubosumno tišče pri sebi vsa bogastva in vse zlato. To je borba med mladimi in rodovitnimi narodi in narodi, ki so jalovi in ki propadajo. To je vojna med dvema stoletji in dvema idejama.

Sedaj, ko smo se vdali svoji usodi in ko so porušeni mostovi za nami, izjavljam slovesno,

da Italija ne misli drugih narodov potegniti v vojno, ki so z Italijo sosedi na morju ali pa na suhem, Švica, Jugoslavija, Turčija, Egipt in Grčija, naj vzamejo na znanje te moje besede.

Na pomembnem sestanku v Berlinu sem izjavil, da nam nalaga fašistična Italija to: kadar gremo skupaj s prijateljem, tedaj moramo iti z njim do konca! Mi smo to storili in vztrajali bomo do konca z Nemčijo, z nemškim narodom, z njenimi zmogovitimi silami.

Na predvečer tega silnega dogodka pa se spomnimo našega kralja in cesarja. Vljudno pozdravimo tudi Voditelja Nemčije, ki je naša zaveznica.

Fašistična in proletarska Italija je sedaj zopet tako edina in močna, kakor ni bila nikdar. Naše povelje je sedaj samo eno in to povelje se že širi od Alp do voda Indijskega oceana: zmagati. In mi bomo zmagali! Tedaj bomo pa Italiji in Evropi dali končno dolgo dobo miru s pravico.

Mussolini je nato vprašal:
Ali boste zgrabili za orožje?
Vsi so vzkliknili: Da!
Ali boste pokazali ves svoj pogum in vso svojo odločnost?
Da!

Množica je nato še dolgo vzklikala zadnje besede in pozdravljala Mussolinija, ki se je moral še večkrat vrniti na balkon. Godbe so nato odigrale himne in razne narodne pesmi.

— : —
Italijanski zunanji minister grof Ciano je ob 16.30 popoldne sprejel francoskega veleposlanika Andre François Ponceta in mu sporočil naslednje: „Njegovo Veličanstvo kralj in cesar Italije se smatra v vojnem stanju s Francijo od jutri naprej, dne 11. junija.“

Ob 16.45 je bil pri grofu Ciano sprejet angleški veleposlanik in mu je grof Ciano sporočil isto kakor francoskemu veleposlaniku.

Vabilo

na XV. redni občni zbor hranilnice in posojilnice r. z. z. n. z. v Beltinci, ki se bo vršil v nedeljo, dne 23. junija 1940, ob 3. uri pop. v prostorih hranilnice.

Dnevni red:

1. Čitanje revizijskega poročila.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1939.
4. Prilagoditev pravil novemu zakonu.
5. Volitev upravnega odbora in namestnikov.
6. Volitev nadzornega odbora in namestnikov.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta skupščina ob navedenem času ne bila sklepčna, se vrši pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu druga skupščina, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov.

Načelstvo.

Glasi iz Slovenske Krajine

S Ó B O T A

Zelo smo veseli nove avtobusne proge, ki veže našo krajino z Mariborom. Vožnja je za 5 din cenejša kakor po železnici; tja in nazaj pa celo za 20 din. Na času je pa za pol ure krajša kakor po železnici. Zdi se nam pa, da bi bilo dobro vozni red nekoliko spremeniti. Odhod iz Maribora naj bi bil po prihodu vlaka iz Ljubljane ob 17.16 od glavnega kolodvora. Marsikdo bi takoj z vlaka stopil na avtobus in bi prišel ob 20 v Soboto. Ob nedeljah in praznikih naj bi pa avtobus iz Maribora odhajal po prihodu jutranjega vlaka iz Ljubljane ob 5.11 od glav. kolodvora. Potem bi prišel avtobus v Soboto že ob 7.30 in bi imel takoj zvezo z obema poštama avtobusoma, ki odpeljeta iz Sobote ob 7.45, eden preko Bogojine in Turnišča v Lendavo, drugi preko Beltincev in Črensovcev v Lendavo. Tako bi bil lahko potnik ali izletnik iz Maribora že ob 8 v Turnišču ali Črensovcih. Ta zveza v Soboti s poštima avtobusom je še posebno važna radi tega, ker potem ves dan ne vozi več avtobus v dolnje Prekmurje. Prosimo naj bi MMP to željo upoštevala in tako omogočila ob nedeljah in svetkih izletnikom najkrajši dohod ne samo do Sobote, temveč tudi v dolnje kraje in v Lendavo.

Novo društvo „Zarja“ je s svojim nastopom dokazalo, da spada med naša najboljša podeželska pevka društva. Priredilo bo več koncertov po naši Krajini.

Drugošolec Slavko Kneževič, sin kavarnarja iz Lendave, je bil hudo ranjen v trebuh, ko sta s tovarišem pregledovala revolver, ki sta ga našla v gozdu ob Ledavi. Prepeljan je bil v bolnico.

Privatna dvorazredna trgovska šola (s pravico javnosti) nam gotovo pomotoma ni poslala običajnega obvestila.

Sport zopet vneto gojimo, kakor navadno. — Naši odhajajo na delo v Nemčijo. — Zdravnik dr. Stane Lajovec se je poročil z uradnico okrož. sodišča g. Majdo Gostiša. Obilo sreče! — 2. junija nas je obiskalo 35 mariborskih maturantov. — Za ministr. odposlanca pri veliki maturi je imenovan g. Anton Zupan, upokojeni ravn. celjske gimnazije. — Materinska proslava učencev osn. šole, vrtca in dijakinje je krásno uspela. — 70 letnico je praznoval upok. sodni uradnik g. Anton Novak, ljutomerski rojak, ki je nad 20 let služboval pri nas. Čestitamo! — Ljutomerska jadrna skupina je pri nas razstavil aero-modele, zanimivo razstavo so obiskali tudi učenci vseh okoliških šol.

Pregledovanje in žigovanje sodov v postajah za kontrolo sodov se bo vršilo: v Gor. Radgoni dne 8., 9. in 10. julija, 5., 6. in 7. avgusta, 9., 10. in 11. septembra; v Soboti dne 11. in 12. julija, 8. in 9. avgusta, 12. in 13. septembra. O tem se obveščajo vsi interesenti. Srežki načelnik: Dr. Bratina

LENDAVA

Zahvaljujem se tovarišu Gjörköšu, ki je radi moje odsotnosti blagovolil urediti zadnje štev. Novin. — Campiin.

Zaročili so se: Trgovec Kocuvan Ladislav z gđc. Horvat Alojzijo in Mod Eugen, višji kancljiški oficial z gđc. Kocuvan Margito. Bilo srečno!

ODVETNIK

Dr. CVETKO TONE
iz Dol. Lendave
se je vrnil z orožnih vaj in zopet redno posluje

Črensovci. Naglo je vmrla Špiclin Kata, ki je bila popolnoma zdrava i naednok je samo vkupspadnola i dušo pustila. Živel je 53 leta. Pač ne vemo ne dneva, ne vure. Dobro Srce Jezušovo, bodi njej smileno.

D. Bistrica. Junija 10. so preč. g. Zadravec Matjaš, župnik slovesno blagoslovili v kapeli na pokopališču, štera je sv. Mikloši posvečena, podoobi Srca Jezušovoga i Srca Marije. Pri tej priliki so služili prvo sv. mešo v kapeli, veliki broj vernikov je pa pod vodstvom žiškove godbe pobožno speval cerkvene pesmi.

Popravek. V zadnji številki so Novine prinesle, da je bilo v Kuzmi letos pozidano novo župnišče in da sem zidavo vodil podpisani. To pa ne odgovarja resnici. Zidavo nisem vodil jaz, pač pa moj mlajši brat Miška, tamošnji ekspozit. — Jerič Ivan.

Sveti Vid — Strehovci. Cela bogojanska fara sveti 15. junij kakti svetoga Vido, patrona za oči. Vnogi romari iz spodnjega Prekmurja pridejo na to-proščenje in se priporočajo Svetniki. Ta pobožnost je stara. Kapela je bila zidana 1827. leta. Že prle so častili naši pradedje svetnika in so pripovedovali od prikazovanj nad studencem, iz šteroga tudi zdaj romari pijejo, se muvlejo in domo nesejo vodo. Kapelo sta čas in vlaga močno zdelala. Več se ne spleča popravlati, liki pripravljajo se potrebne reči za novo kapelo. — Zdaj v soboto bo proščenje. Svete meše bodo rana ob osmih in ob desetih velka s predgov. Prilika bo tudi za spoved. Posebno pa bogojanska fara želej na te den moliti za mir in dobro letino. Zato bo šlo procesija od križa v Strehovcih pri cesti h kapeli. Spevale se bodo litanije in druge Marijine pesmi. Nepesnari bodo pa molili. Tudi iz drugih far se naj pridružijo tej pobožnosti, da si izprosimo zdravja, dobre letine posebno pa mira na priprošnje svetoga Vido in Marije Kraljice mira. Ofer in prostovoljni darovi bodo za novo kapelo.

Povekšalo se je število novomešnikov v Slov. Krajini. Zavolo bojne v Italiji bodeta tretjoletnika bogoslovca posvečena za novomešnika č. gg. Sraka Augustin iz Lipovec i Zorko Štefan iz Ižakovec. Posvečenje se vrši junija 29. v cerkvi Marije Pomočnice v Turini. Oba novomešnika sta kotrigi družbe sv. Ivana Boska. Beltinska fara tak letos šest novomašnikov pripela pred Gospodov oltar.

Puconci. V gasilsko četo je vstopilo 18 žensk: nadomeščale bodo one gasilce, ki bodo pozvani na vojaške vaje.

Serdica. Še nam je v spominu zdavanje gđc. Ilonke Fartek z dr. Mirkom Gulič, zdravnikom iz Marenberga. Čestitamo!

Selo. Aleksander Balajc je s svojo ženo delal na polju. Pred nevihto sta zbežala pod bližnje drevo, ali ravno v to je tresčilo in moza tako oplazilo po sencih, da je bil na mestu mrtev, ženo pa je zadelo na teme in jo omamilo. Bog mu bodi usmiljen!

Bogojina. Naš rojak Ferenc Koloman je nastavljen kot pripravnik finančne kontrole pri Sv. Juriju ob Pesnici. Zelo smo veseli, z njim vred.

Beltinci. Opozarjamo ljudi, naj takoj prijavijo oblasti vse take, ki trosijo vznemirljive vesti. — 2. junija sta na Brezjah bila poročena gđc. Marica Osterc in ing. Neržima Albin. Obilo blagosloval! Učiteljska napredovanja v naši Krajini. V 6. položajno skupino so napredovali: v Čentibi Kolarič Josip; v Lendavi Ida Petrič in Stanka Virant. — V 7. položajno: v Bakovcih Stanič I. Ivan, v Peteševcih Erker I. Milan, v Dolgi vasi Cimerman F. Vilma, v Mali Polani Cimer A. Jospina, v Kūpšincih Štubel M. Marija, v Krogu Horvat I. Bela in Horvat B. Marija, v Tešanovcih Hribar D. Ivan, v Ženavljah Škerget A. Karel, v Pūconcih Modic L. Olga, v Stanjevcih Hari Z. Marija, v Trnju Mlekuž A. Franc, v Lendavi Kokolj J. Miroslav in Kokolj M. Marija, v Dokležovju Čič A. Albin, v Soboti Bračko F. Antonija, v Nedelici Pupis F. Alojzij, v Melincih Šilovinc F. Pavel. — Čestitamo!

Pozdrav pošiljajo svojim ženam, deci i fari Törnische vojaki: Lutar Štefan i Ftičar Ferenc iz Törnische, Petek Štefan od Lipe, Sobočan Martin iz Gomilic, Gornjec Joško iz Törnische. 2 hiši zgoreli. V Bratoncih sta zgoreli 2 hiši, Mujdricova in Jenešova. Ogenj je nastal pri Mujdricovi. Vzrok ognja je neznan. Nesreča je bila, da je tistokrat pihal močen sever, ki je ogenj hitro zanesel na sosednjo hišo. Obe hiši sta pogoreli. Škoda je velika, zlasti občutijo to Jeneševi, ki so imeli hišo zavarovano samo za 3000 Din. Priskočimo nesrečnim na pomoč!

Kruplivnik. Angela Flisar si je pri padcu s kolesa zlomil desno roko. Bodonci. Nogo si je zlomil Miška Maček.

Odranci. Zver Štefan, gimnazijec, ki je s prav dobrim uspehom zvršil 7. razred gimnazije v Soboti, je stopo v najostrejši red kartuzijancev v Pleterjaj. Bog daj mladenci stanovitnost do božega oltara.

Dve nesreči en dan. Stankov Zver od Lipe je moral oditi k vojakom. Mesto njega se je pelao Pavlov dečko s konji po krmo. Konji so se splašili, deček je prišel pod voz, ki ga je tak poškodoval na nogah, da je moral iti v bolnico. — Z istimi konji se je nato odpeljal po krmo Cekan Alojzij, kovač od Lipe. Konji so se zopet splašili, vujšli, vdrli v eno kravjo vprego in obe kravi nekoliko poškodovali.

Lipovci. Pri igri s flobertovko na šolskem dvorišču je bil obstreljen 14 letni Miroslav Slavac v koleno. Zdravi se v soboški bolnici.

Turnišče. Službo trgov. pomočnika v G. Radgoni nastopa naš rojak g. I. Tivadar.

Nedelica. Vino je povzročilo, da so se tepli gomilički dečki z našimi. Grad. Strela je udarila v hišo Grah Antona; kljub gasilski pomoči je popolnoma hiša zgorela.

V. Polana. Naš gostilničar Ferčak Franc si je zlomil ključnico, Hozjan Ivan pa je padel s kolesa. Oba se zdravita v bolnici.

Rankovci. Naš rojak Uilen Franc, jurist, se je poročil z gđc. Bojd Darinko iz Ljubljane. Blagoslov želimo.

Razgled po državi

Nj. kr. Vis. kneginja Olga je 11. junija praznovala svoj rojstni dan. Plemenito je njeno delo v najrazličnejših dobrodelnih organizacijah zlasti kot predsednica Rdečega križa. Tudi mi v popolni vdanosti najskrenejše čestitamo in želimo vse najboljše!

Ljubljana. Sestanek ljubljani. krožkov Slovenske dijaške zveze 2. junija je nad vse lepo uspel. — Isti dan se je vršila veličastna procesija v čast Mariji Pomočnici na Rakovniku, katere se je udeležilo toliko ljudi, kot še nikdar doslej. — V nedeljo 9. junija pa je v Ljubljani in okolici divjalo strašno neurje: toča se je ponekod nabrala 2-4 prate na debelo. — Akademski slikar G. A. Kos je razstavil veličastne slike iz slovenske zgodovine: Ustoličenje koroškega vojvode, Boj kmetov pri Krškem l. 1573, Prihod Slovencev v kraj, kjer stoji danes slovenske prestolnica; Podpisovanje majniške deklaracije. Slike bodo krasile bansko palačo. — Ban dr. Natlačen je bil v Beogradu, kjer je posredoval za potrebe Slovenije. — Tekmovanje pevcev in pevk bo prihodnjo nedeljo 23. t. m. ob 20 uri zvečer v ljubljanski Operi. Priglasit se lahko vsakdo, ki ima lep glas in namen posvetiti se gledališču: zapeti bo moral dve pesmi ob spremljavi klavirja, narodni ali umetni. Pred nastopom se je treba priglasiti v Operi in tam prestat predhodno preizkušnjo.

Pri Mariboru na Betnavi bo 29. in 30. junija verska prireditev za dekleta lavantinske škofije. Podrobna navodila dajejo župnijski uradi in Dekliški krožki.

Hrvatje zadnjo in zdajšnjo nedeljo slovesno obhajajo Radičev rojstni dan. V Zagrebu se je vršila seja katoliških škofov.

Naši muslimani se bodo navdušeno borili za domovino Jugoslavijo, če bo treba. Tako pravi oklic njihovega prosvetnega društva „Gajreta“.

Velike povodnji so bile v Srbiji, v bosanskih hribih pa je zapadel sneg; oboje je povzročilo veliko škodó tako, da se obeta slaba letina.

Redni letalski promet se vrši od četka junija med mesti: Beograd, Zagreb; Sarajevo; Dubrovnik, Split.

Vojno poročilo

Norveška se je prenehala vojskovati z Nemčijo v nedeljo 9. junija opolnoči: Angleži in Francozi so umaknili svoje čete iz severne Norveške. Norveški kralj in vlada so prišli v Anglijo. Zavezniki so z bojišča v severni Franciji skoraj čudežno rešili 335.000 vojakov in jih prepeljali v Anglijo.

Zadnje vesti

Vojno so napovedale Italiji: južna Afrika (ki sega do Abesinije), Kanada, Nova Zelandija in Indija. — Mine so položene v ital. vodah. — Zavezniki internirajo Italijane in ital. ladje zaplenjajo. — Iz Pariza se selijo uradi in tudi civilno prebivalstvo. — Rim je 12. junija ponoči doživel prvi alarm.

Garje (srbeščica)

Garje so zelo neprijetna in nalezljiva kožna bolezen, ki je tudi pri nas v mnogih krajih zelo razširjena.

Povzročitelj garje je srbec, približno 1/2 mm dolga živalica bledorumenobarve. Živi na človeku in na domačih živalih. Samica se zarije v kožo: v vijugastih hodnikih odlaga svoj zarod. Iz jajčec se razvijejo ličinke, iz njih pa v teku 1 meseca dorasli srbc. Dočim žive razvojne oblike srbc v koži, žive dorasle živalice na površini kože, od koder z vgrizi srkajo svojo hrano. Premikanje srbcovih ličink v kožnih rovih in doraslih srbcov na koži povzročata močno srbenje, ki postane posebno mučno, kadar je garjav človek na toplem: ob zakurjeni peči, zlasti pa v postelji, ko se vse telo segreje. Radi hitrega razmnoževanja se razširijo garje v teku 2-3 mesecev skoro po vsem telesu.

Ker žive dorasli srbc na koži, je naravno, da pridejo tudi na perilo, obleko, v posteljnino, sploh na predmete, ki jih ima garjav človek v porabi. **Bolezen se prenaša** radi tega najpogosteje s skupnim spanjem, z uporabljanjem istega perila in obleke, pa tudi z dotikanjem garjavih ljudi in živali.

Garje se najraje naselijo med prsti, v kolenih, pod pazduho, okrog pasu in v pregibih sklepov, ker je koža tam najtanjša. Šele če traja bolezen dalje časa, se pojavi tudi na drugih mestih. Na glavi jih ni. Radi neprestanega praskanja se napravijo pogosto ranice in gnojni izpuščaji na koži.

Garje je treba zdraviti: čim prej, tem bolje. Morajo se 1.) uničiti povzročitelji v koži in na koži: v ta namen se namaže z mazilom zoper garje, ki ga predpiše zdravnik, vse telo razen glave vsak dan zjutraj in zvečer in to 3 dni. Ves ta čas se bolnik ne sme umivati in ne kopati. Važno je, da se zdravijo istočasno vsi člani družine, ki imajo garje! Četrty dan si mora bolnik temeljito umiti celo telo v topli vodi in z milom, nato pa preobleči v sveže perilo in obleko. Po kopeli je treba umiti glavo ter poraziti nohte na rokah in nogah; 2.) uničiti se morajo povzročitelji bolezni v perilu, obleki, postelji in v stanovanju bolnika: brisača, telesno in posteljno perilo bolnika se mora prekuhati in sicer mora vreti najmanj pol ure. Mdrace, odeje, obleke in vse, kar ne prenese kuhanja, se mora skratčiti s krtačo, ki se vedno znova pomaka v krezolovo raztopino. Obleke in plašče je treba skratčiti tudi z notranje strani in obrniti pri tem rokave in žepe. Slamo ali pleve, ki jih imamo v le-

Preizkušeni kuhinjski recepti

ZALAR MARIJA

Buča kot prikuha. Buče jemo v prikuhi le dotle, dokler so napol zrele. To se pozna, če jih lahko zarezeh v zeleno lupino. Prvo je, da jih olupiš, ter jim izvzameš vse mehko meso in peške iz sredine. Potem jih nareži na rezine, naribaj kot kisló repo v rezance, osoli in naj malo v skledi uležavajo. Pristavi lonec, daj v vodo rezine od buč, da naglo prevrejo. Nekateri jih izžemajo, preden jih dajo kuhat. S tem gre mnogo v zgubo, kar je največ vredno, to so vitamini. Tudi jesih in kumina (kimel) se kuha obenem. Naredi svetlo prežganje, na madžarski način tudi čebulo prepraži v prežganju, ta frigaš zmešaj v kuhane buče, prekuhaj, daj paprike vmes, malo kisle smetane in prikuha je gotova. Če ljubiš bolj gosto prikuho, buče stresi na frigaš in praži ter le malo zalij s krompom. Tudi česen je dober vmes, še boljši kot čebula. Jesih in kumina ta spada vedno zraven. Za zimo si jih lahko pripraviš kot kisló repo, a to je že manj priporočljivo, ker so zelo mehki. Buča namreč nima toliko v sebi, ker je vodena dokler je mlada, stara pa ni dobra. A spomladi tja do avgusta so buče prav osvežujoča prikuha. Zraven novi krompir in kuhana govedina.

Karfijola. Od karfijole odstrani vso žilavo zeleno listje. Skuhaj cvetje posebej, listje posebej. Cvetje kuhaj tako, da narežeš na daljše kose, a v široki posodi, da cvet lepo cel ostane. Krop le malo osoli. Ali kuhaj celo karfijolo tako, da ostanejo pri cvetu zeleni storžasti listi obrnjeni navzgor. Ali cel cvet povijeh v tanko belo krpo in v krpl položih v krop. Tako ostane lepo cela za namizo. Če si jo v drobcih kuhala, jo imaš za solato ali jo z drobtinami in putrom zabeliš. Ali narediš prav fino, redko, svetlo juho iz karfijole. Frežganja ne delaj, ampak le zabeli s putrom, ali puter in moko preje ugneti v cmoček in tega pokuhaj vmes. Če pa jo imaš

žiščih, je najbolje sežgati. Pralne obleke naj se prekuhajo. Pohišstvo in kljube se morajo dobro zbrisati s krpo, namočeno v krezolovi raztopini. Tla se poribajo z vročim lugom. Vse to se mora napraviti zadnji dan mažanja, tako da je vse razkuženo, ko bolnik konča z zdravljenjem.

Brez razkuženja obleke in stanovanja ni ozdravljenja od garje! Kjer tega ne upoštevajo, se ne smejo čuditi, če se čez nekaj časa kljub vestnemu mazanju garje zopet pojavijo.

Garjave domače živali je treba zdraviti po navodilih živnozdravnika!

Garjavosti se obvaruješ, če čim vestneje skrbiš za čistoto v družini in v stanovanju. Ne družiš se s tistimi, ki imajo garje! Dokler imaš garje, ne hodi preblizu zdravih, da jih ne okužiš! Ravnaj se točno po navodilih in zdravi se vestno!

Cena oglasov:

Cela stran 800 Din, pol strani 400 Din
Mali oglas 15 Din
Poslano med tekstom vsaka beseda 2 Din

za solato, daj k jesihu odcedek, bo bolj sočnata. K solati se jemlje tudi zeleno, mlado listje karfijole, katero si posebej skuhalo. Zlasti za družino, ker sam cvet ne zadostuje. Odličnim ljudem se pa z zelenim listjem, kuhanim seveda, samo garnira, da je zelenje lepo vmes. Vinski jesih in fino olje spadata na to solato.

Karfijolni zrezki. V prvovrstnih kuhinjah, letoviščih in hotelih poznajo ta preizobren zrezek. Skuhaj karfijolo, cvet narezan v slani vodi. Vzemí zelo široko posodo, da bo malo vode in se bo bolj dušila kot kuhala. Vmes daj za en oreh masla ali masti. Posebej skuhaj pljučka, jetra v slanem krompu ali v juhi. Ohlajene dobro zreži, da se sploh ne bo poznalo, kaj je to. Potem namoči žemljo v mleko, jo izžmi, dobro zmešaj eno surovo jajce, kosček masla, primešaj izžeto žemljo, vse dobro ugnetenó zmešaj, vmes še karfijolo. Lahko prav malo opopraš. Eno žličico smetane lahko priliješ. Naredi lepe hlebčke, jih povajljaj v moki, jajcu in s drobtinicami, ter cvrni na masti. Razmeroma naj bo dva dela karfijole, vsega drugega pa le toliko, da karfijolo skupaj drži. Zraven daš solato in kompot. Nadomestuje pečenko.

Čaj od kopriv. Namoči necvetočih, pekočih kopriv v velik lonec čez noč. Drugi dan jih pogrej, pa ne kuhaj, da vitaminov ne uničiš. To je najbolj zdravilen čaj. Po zavžitju 1 l. tega čaja dobiš nekoliko vročine morda za 1 stopinjo, a čutiš že čez 2 uri okrepitev, osveženje, ojačenje vsega telesa. Osoliti ne smeš, tudi cukra je škoda. Čaj naj bo temen, niti slab, ne peče nič. Biološke izpremembe dokazujejo veliko čiščenje telesa, krvi, jeter in vseh s krvjo posebno zvezanih organov. V enem mesecu dnevno po pol litra je zdrava kura narejena. Posebno železa vsebujejo koprive še več kot špinača.

GOTOVO PREČITAJTE!

V listu „Naša moč“, šte. 6. stran 59. (l. 1940) beremo sledeče vrstice:

„Podpisana se najpriscrneje zahvaljujem Vzajemni zavarovalnici, oddelku „Karitas“, Ljubljana, ki mi je izplačal dvojno zavarovalno vsoto po mojem možu Zidarju Rudolfu, ki se je smrtno ponesrečil domov grede. Zavarovalnica mi je v veliko pomoč. Kaj bi sedaj počela z 4 malimi otročiči, ko bi mož ne bil zavarovan. Zatorej svetujem starim in mladim, da se daste takoj zavarovati pri edini slovenski zavarovalnici, Vzajemni oddelku „Karitas“. V isti številki je še 10 podobnih zahtev. Razen tega pa je navedenih 56 zavarovancev, po katerih smrti je „Karitas“ izplačala zavarovalnico in sicer v dveh slučajih celo dvojno zavarovalno vsoto, v enem pa brezplačno sozavarovalno vsoto.

Nasteti bi mogli tisoč in tisoč slučajev, v katerih je „Karitas“ nudila pomoč in sicer večinoma najbolj potrebnim. Mnogi bi bili brez njene pomoči v zelo veliki stiski, ker ne bi imeli denarnih sredstev niti za kritje najnujnejših izdatkov (pogrebni stroški itd.).

Kdor še ni zavarovan, naj ne odlašaj! Zlasti v teh negotovih časih moramo misliti na svojo bodočnost in jo po možnosti zagotoviti. Kdor pa je že zavarovan, naj redno plačuje mesečne premije, da zaradi nerednega plačevanja ne bo imel kakih neljubih sitnosti. Kdor hoče imeti kaka pojasnila, ali pa se želi zavarovati, se lahko obrne na krajevne zastopnike ali na vodstvo „Karitas“ (Maribor, Orožnova ulica 8.)

MALO ZA SMEH

Ali smo res iz opice? V neki gostilniški družbi se je hotel čevljarški pomočnik delati silno čunenega ter je govoril nekaj o darvinizmu in kako se je človek razvil iz opice. Pri sošednji mizi je sedel njegov bivši mojster ter se oglasil: „Če gledam življenje marsikaterih mojih nekdanjih vajencev, rad priznam, da izhajajo iz živali. Toda zdi se mi, da ne izhajajo iz opic, temveč iz svinj, ker žive kot svinje.“ — Gizdavemu pomočniku je taka beseda seveda zaprla sapo.

Pošta

Horvat Štefan, Marchebeault. Sprejeli 34:50 din. Raibar Ana, Menet. Sprejeli 94:50 din.

CENE

živine in kmet. pridelkov v okraju Ljutomer

Biki II. vrste 6-7, III. 4:50-6, telice II. vrste 6:50-8, III. 5-6:50, krave III. vrste 4-4:50, teleta II. vrste 6:50, prašiči špeharji 7-9 din za kg žive teže. — Goveje meso II. vrste prednji del 12, zadnji 14, goveje meso III. vrste prednji del 10, svinjina 16, slanina 18, svinjska mast 20, čisti med 15-20, goveje surove kože 9, telečje surove kože 12, svinjske surove kože 10 din za 1 kg. — Pšenica 220, ječmen 190, žito 200, oves 200, kuruza 180, grah 700, krompir 200, seno 150, slama 70, moka: koruzna 200-275, ajdova 375 din za 100 kg. — Trda drva 110 din za kubični meter, belice 0:70 din komad, mleko 1:50 din za liter, surovo maslo 29 din za 1 kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 4-6 din za liter, finejše sortirano vino pri vinogradnikih 6-9 din za liter.

PENEZ

London 1 funt 173-217 Din Pariz 100 frankov 98-110 Newyork 100 dol. 4424-5520 Nemška marka 14:70-14:90

Vabilo k redni skupščini

Kmečke hranilnice in posojilnice v Lendavi, z. z. n. j., ki bo v nedeljo, dne 23. junija 1940 ob 2 uri popoldne v zadržni pisarni v Lendavi.

D n e v n i r e d :

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo upravnega odbora.
3. Poročilo nadzornega odbora.
4. Odobritev sklepnega računa za leto 1939.
5. Sklepanje o uporabi poslovnega prebitka.
6. Predlogi in pritožbe zadržnikov.
7. Sprememba novih pravil v § 24. in 36. ter volitev namestnikov upravnega in nadzornega odbora.
8. Določitev skupne vsote: a) do katere se sme zadruga zadolžiti, b) hranilnih vlog, ki jih sme zadruga sprejeti, c) najvišjega zneska posojila ali kredita, ki ga sme zadruga dati posameznemu zadržniku.
9. Slučajnosti.

Ako bi ta skupščina ob navedenem času ne bila sklepna, se vrši pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu druga skupščina, ki veljavni sklepa ne glede na število navzočih članov.

Upravni odbor.

Kako zboljšati socialne razmere sezonskih delavcev,

ki so zaposleni na veleposestvih v Vojvodini

Kerec Franc

4. Delovni čas in počitek

Čas za delo je večinoma določen od izhoda do zahoda sonca. Vendar pa se to skoro nikjer ne izvaja točno. Večinoma hodijo delavci na delo zjutraj okoli pete ure in delajo zvečer do okoli pol osme ure. Sezonski delavec torej prebije zunaj dnevno po 14 in pol ur. Če odštejemo odmor za zajutrak pol ure, za obed eno uro in za južino pol ure skupaj 2 uri, potem delavec dela 12 in pol ur na dan. Poleg že navedene hrane zasluži dnevno po 15 din. moški in po 13 din. ženska, kar je zelo malo, če vpoštevamo draginjo in potrebe številne družine posameznega delavca.

Zdaj je v veljavi sledeči red za odmor med delom: 1. za zajutrak zjutraj od pol osme do osme ure, za kosilo opoldne ob 12 do 13 ure, za južino popoldne od pol 5 do 5 ure. Ponekod še tega ne dovoljujejo. Vsaj ta kratek odmorni čas naj bi se redno dovoljeval. Delo na polju, ko pripeka vroče sonce, je naporno in črpa moči, zlasti če se dela v akordu.

Delovni čas naj bi bil sledeči: Od 1. maja do 31. avg. zjutraj od 6. do 12. ure opoldne. Nato naj bi sledil dveurni odmor za kosilo. Popold. od 14. pa zvečer do 19. ure zopet delo, ki naj bo neprestano. Zato pa bi delavci zjutraj zajtrkovali doma, popoldne pa ne bi južinali, ali pa ma-

lico pojedli pri delu, saj itak jedo samo kos kruha. Dalje od 1. sept. naprej naj delo traja zjutraj od 7. in do 12. ure opoldne. Odmor za obed naj bo od 12. do 13. ure. Delo popoldne pa od 13. do največ 18. ure zvečer. S tem redom bi bili delavci bolj zadovoljni, a delodajalec bi pridobil na vožnji, ker mu ne bi bilo treba dostavljati na polje zajutrka niti južine popoldne. Delo bi potemtakem trajalo dnevno po 11 ur na dan v času od 1. maja do 31. avg. in po 10 ur na dan od 1. sept. naprej. To je dovolj za delavca. Prekomerno garanje namreč delavca ubija in mu jemlje voljo do dela, vzbuja v njem nezadovoljstvo in mržnjo do delodajalca ter vsega, kar vidi poleg sebe.

5. Morala delavcev in alkoholne pijače

Najbolj pereče vprašanje sezonskih delavcev je njih morala in življenje na sezonskem delu. Tu so najprej poklicani vzgojitelji delavcev, duhovniki in potovalni učitelji, zlasti pa delavska organizacija Zveza polj. delavcev v Soboti. Predvsem bo treba posvetiti vso pažnjo tistim delavcem in delodajalcem uslužbencem, ki radi kvantajo in z nespodobnim govorjenjem zastrupljajo našo mladino. Posebej bo treba paziti na delodajalske uslužbenke, ki delavce pohujšujejo. Nikakor pa ne smemo več dovoliti, da

bi z našimi delavci občevali v tujem jeziku ali celo v istem preklinjali Bogá, starše in narodno poreklo. Z delavci naj se občuje samo v slovenskem ali srbohrvatskem jeziku. Temu vprašanju bo treba posvetiti vso pažnjo, ker ravno s tem se naše delavstvo najbolj demoralizira in v njem ubija narodna in državna zavest ter ljubezen do domovine.

Drugo nič manj pereče vprašanje je uživanje alkoholnih pijač. Kaj pomeni, če se polirjem zabrani v barakih prodajati cenejše in boljše vino, ko pa sme bližnji „birtaš“ prodajati slabše pa zato tudi precej dražje vino, ki ga delavci lahko vsak večer dobijo v poljubni količini in to celo na up ali „veresiju“. Prodajanje alkoholnih pijač delavcem, naj bi se zabranilo tudi birtijašem, zlasti jim ne bi smeli dajati na up. Ko delavec prejme plačo, odnese skoro vse gostilničarju za dolg. Sreča pri tem je edino to, da k tej slabosti velika večina delavcev ni nagnjena; drugače bi itak vse zapravili. Delavec, ki gre na sezonsko delo, se razen nekaterih izjem nikakor ne sme smatrati kot svoboden človek, ki lahko s svojim zaslužkom poljubno razpolaga. To naziranje nikakor ni nazadnjaško. Zakaj ne? Zato, ker so ti delavci večinoma še mladi nedoletni ljudje, ki jim trezne razsodnosti še nedostaja. Razen tega jih veže dolžnost na njih svoje doma, katerih potrebe nikakor ne dovoljujejo delavcu, da bi težko prisluženi denar potratno, nepremišljeno in lahkomišlno zapravljaj. Razen tega je življenje in vedenje teh delavcev v tujini tako pove-

zано z vsem ostalim narodom doma, da sodba tujcev ne pade samo na delavce, temveč na vse nas. Po naših delavcih nas drugi sodijo. Zato naš delavec dostikrat, četudi je potreben, ne sme piti in mora radi sebe, svojcev in nas vseh svoj zaslužek obrniti v druge bolj koristne namene in potrebe. Zato naj bi se delavcem dajal predjem na plače samo za najnujnejše potrebe. Ves ostali zaslužek pa sproti in takoj po izplačilu odpošiljal domov svojcem. Za red pri tem naj skrbita delodajalec in delavski voditelj.

6. Versko življenje in praznovanje nedelj in svetkov

V zadnjih desetih letih se je navada dela tudi ob nedeljskih in prazničnih dnevih tako razpasla, da so delavci že skoro pozabili, čemu je še nedelja ali praznik. Dogajalo se je, da je delavec dopoldne delal, popold. pa je šel zapit dopoldanski zaslužek. S tem je v delavcu bil ubit vsak čut za bogoslužje. Jasno je, da tak delavec ne čuti več nobene potrebe po Bogu. Vse, kar je prav. Gospodarjevo gospodarju, delavsko delavcu, božje pa Bogu dajte! Iz teh razlogov je nujno potrebno, da gre vsako leto vsaj en duhovnik domačin v Vojvodino, ki naj ostane tam ves čas sezone, ne samo en ali dva meseca.

Delavci itak dovolj delajo ob delavnikih, zato ni treba, da bi delali še ob nedeljah. Počitek pride najbolj prav ravno delavcem. Za delo ob nedeljah naj se dovolijo izjeme le v res zelo nujnih slučajih in s privoljenjem pristojnega duhovnika. (Dalje)